

Studia Biblica Slovaca

Ročník 6

2014

Číslo 1

Offprint

Studia Biblica Slovaca je časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VI (2014), číslo 1

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)

Redakčná rada: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra) – Juraj FENÍK (Košice) – Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) – Róbert JÁGER (Košice) – Jozef JANKOVIČ (Bratislava) – Róbert LAPKO (Košice) – Libor MAREK (Roma, I) – Milan SOVA (Bratislava) – Peter ŠOLTÉS (Oestrich-Winkel, D) – Jozef TIŇO (Bratislava) – František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie) – Pavel VILHAN (Badín) – Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Výkonný redaktor: Martina Korytiaková

Jazyková úprava: Anna Viglašová

Obálka: Michal Martinka

Na príprave publikácie sa podieľali aj Sinéad Martin a Milan Tomaga.

Príspevky v slovenčine alebo češtine, alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na jednu z adries: Redakcia *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), tel.: (00421) 048/418 26 02, redakcia@biblica.sk, www.biblica.sk,

František Trstenský, Teologický inštitút, Spišská Kapitula 6, 053 04 Spišské Podhradie (Slovakia), tel.: (00421) 053/419 41 80, f.trstensky@gmail.com.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe (najlepšie pripojeným dokumentom e-mailu), podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word (formát A4, typ písma Times New Roman, riadkovanie 1,5). Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený zhrnutím nie dlhším ako 150 slov a jeho anglickou verzou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine a angličtine, zoznamom bibliografie podľa bibliografického štýlu a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Viac na www.biblica.sk.

Objednávky môžete posilať na mailovú adresu vydavateľa (kniznica@frth.uniba.sk), redakcie (redakcia@biblica.sk) alebo knižnice Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Badíne (kniznica@xaver.sk).

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 6/2014.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

Nový rektor Pápežského biblického inštitútu

Pápež František vymenoval 21. mája 2014 nového rektora Pápežského biblického inštitútu v Ríme. Stal sa ním P. Michael Francis Kolarcik SJ, ktorý do trojročného funkčného obdobia nastúpi 17. septembra 2014. P. Kolarcik je Kanadčan slovenského pôvodu, narodený v Britskej Kolumbii v roku 1950. Ako hosťujúci profesor pôsobil aj na Slovensku.

Redakcia *StBiSl* blahoželá P. M. F. Kolarcikovi SJ k jeho zvoleniu do funkcie rektora PBI v Ríme a praje mu veľa múdrosti a vytrvalosti v dobrom.

Blažej Štrba

Professor Massimo Grilli na Slovensku

Katolícke biblické dielo už niekoľko rokov organizuje prednášky zahraničných biblistov, ktorí prichádzajú na Slovensko podeliť sa o svoje skúsenosti a poznanie Božieho slova. Bude tomu tak aj v tomto roku, aj keď na rozdiel od predchádzajúcich rokov pozvánka nebola nasmerovaná do Jeruzalema, ale do Ríma. Pozvanie prijal don Massimo Grilli, profesor Pápežskej univerzity sv. Gregora v Ríme, a navštívi Slovensko v dňoch 6. – 11. októbra 2014.

Prof. Massimo Grilli dokončil licenciátne (1983) a neskôr doktorandské štúdium (1992) na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme. Od roku 1988 pôsobí na Pápežskej univerzite sv. Gregora v Ríme, najprv na Inštitúte náboženských vied a od roku 1998 ako profesor Teologickej fakulty, kde v rokoch 2001 – 2012 viedol katedru biblickej teológie. Hlavnou témou jeho vedeckej a pedagogickej činnosti sú synoptické evanjeliá. Venuje sa tiež problematike pragmatickej lingvistiky a jej aplikácie na biblické texty. V rámci tejto oblasti spolupracuje ako vedecký direktor na projekte *Evangelium und Kultur (Evanjeliium a kultúra)*¹. Z bohatej publikačnej činnosti profesora uvádzame nedávno vydané knihy a štúdie: *L'impotenza che salva. Il mistero della croce in Mc 8,27–10,52. Lettura in chiave comunicativa*, Bologna, 2009; *Das Matthäus-Evangelium. Ein Kommentar für die Praxis*, Stuttgart, 2010 (v spolupráci s Cordula Langner); *Scriba dell'Antico e del Nuovo. Il Vangelo di Matteo*, Bologna, 2011; «Paradosso» e «mistero». *Il Vangelo di Marco*, Bologna, 2012; *L'opera di Luca: 1. Il Vangelo del viandante*, Bologna,

¹ Internetová stránka projektu je www.evangeliumetcultura.org.

2012; *L'opera di Luca: 2. Atti degli Apostoli. Il viaggio della Parola*, Bologna, 2013; GRILLI, Massimo – MALEPARAMPIL, Joseph (eds.): *Il diverso e lo straniero nella Bibbia ebraico-cristiana. Uno studio esegetico-teologico in chiave interculturale*, Bologna, 2013; *Scritture, Alleanza e Popolo di Dio. Aspetti del dialogo ebraico-cristiano*, Bologna, 2014.

Prof. Massimo Grilli sa počas svojej návštevy prihovori študentom a pedagógom teologických fakúlt ako aj veriacim vo viacerých mestách, podľa nasledovného plánu: v Bratislave (6. 10.) na RKCMBF UK a na TF TU, v Ružomberku na KU (7. 10.), v Badíne na TI RKCMBF UK (8. 10.), na Spišskej Kapitule na TF KU (9. 10.) a v Prešove na GTF PU (10. 10.).

Rok 2014 je na Slovensku rokom Sedembolestnej Panny Márie a tým je pre každého veriaceho príležitosťou viac sa ponoriť do tajomstva kríža, bolesti a zmŕtvychvstania. Práve z tohto dôvodu je hlavnou témou plánovaných prednášok paradox a tajomstvo života Ježiša, ako aj života kresťanov, jeho učeníkov. Veríme, že stretnutia s prof. Massimom Grillim budú môcť byť spojené s prezentáciou jeho knihy *Paradox a tajomstvo. Markovo evanjelium*, ktorej preklad KBD pripravuje.

KBD spolu s ostatnými organizátormi Vás srdečne pozýva na prednášky. O podrobnejšom programe a ďalších doplnujúcich informáciách sa budete môcť dočítať včas na www.kbd.sk a www.biblica.sk.

Iveta Fides Strenková CJ

riaditeľka KBD

Katolícke biblické dielo

Hrabovská cesta 1A

034 01 Ružomberok

Contents

Treaties

Adriana ALEXYOVA

The development of the theories on development of the biblical monotheism and the theory of Mark S. Smith 1-22

Federico GIUNTOLI

The eternal contradictions of David. The case of 2Sam 24:1-25 23-40

Blažej ŠTRBA

From contemplation to the praise of the winged guardian.
A theological shift inside the Psalter in Ps 63:3-4 41-69

Jozef TIŇO

Chronicles and the Final Edition of the Psalter: Comparing the Theologies 70-80

Juraj FENÍK

ἐὰν ὕψωθῶ ἐκ τῆς γῆς: Jesus on the shore in John 21 81-111

Abstracts and reviews 112-133

Communications and references 134-136

Obsah

Štúdie

Adriana ALEXYOVÁ

Vývoj teórií o vývoji biblického monoteizmu
a teória Marka S. Smitha 1-22

Federico GIUNTOLI

Večné Dávidove protirečenia. Prípad v 2 Sam 24,1-25 23-40

Blažej ŠTRBA

Od pohľadu k oslave okrídleného ochrancu. Teologická zmena
v žaltári prostredníctvom Ž 63,3-4 41-69

Jozef TIŇO

Knihy kroník a záverečná edícia žaltára: konfrontácia
rozdielnych teológií 70-80

Juraj FENÍK

ἐάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς: Ježiš na zemi v Jn 21 81-111

Abstrakty a recenzie 112-133

Správy a oznamy 134-136